

Také v Hulči České se bránili Jan Křivka, *12.10.1926 Huleč Česká

V létě roku 1998 pisatel spolu s bývalým vedoucím ilegální organizace Blaník ing. Vladimírem Knopem posuzovali konečnou podobu té části publikace, která pojednává o činnosti Blaníku. V. Knop přispěl k upřesnění textu svými osobními vzpomínkami a dosud neznámými dokumenty, příznivě ohodnotil návrh rukopisu ale na závěr upozornil: „jednání s banderovci, o němž se v rukopise poprvé v širších souvislostech píše, bylo beze sporu důležitou činností Blaníku, ale pro úplnost by bylo třeba také říci o přímé bojové činnosti při aktivní obraně obcí před banderovskými útoky“.

Došli jsme k společnému závěru, že po tak dlouhé době je nemožné objektivně v širším měřítku zjistit a ohodnotit, co v tomto směru členové Blaníku v ohrožených obcích udělali. Snad by bylo reálné získat informace o jedné, dvou obcích. Zaměřili jsme se na Huleč Českou. V obci byla buňka Blaníku již od roku 1941 a velmi aktivně zde působil Emil Cilc (po válce byl čs. generálem — zahynul při letecké havárii), který byl později vedoucím I. okrsku a vedoucím technického odboru ústředí Blaníku. Podařilo se mu vytvořit nevelký aktiv složený nejen z dospívající mládeže, ale i z mužů středního věku a přenést myšlenku odbojové organizace i do přilehlých obcí. To byl základ pro pozdější vytvoření ozbrojených obranných skupin. Ve vydané kronice Hulče České (Žatec 1992) však nejsou informace o činnosti Blaníku nijak rozsáhlé a úplné. Obrátili jsme se proto s prosbou o příspěvek na ThDr. Jana Křivku, který v tehdejší době byl snad nejmladším členem buňky Blaníku a plnil také úkoly její spojky.

Nemohl pochopitelně vědět o všech jednáních, které mělo vedení I. okrsku, ale osobně se zúčastňoval většiny obranných akcí. Ochotně přispěl svým svědectvím **** Především předesílám, že se budu snažit popsat všechny akce, kterých jsem se zúčastnil nebo je znám od přímých účastníků neobjektivněji a neúplněji, bez nadsázky a přikrašlování. K té nadsázce podotýkám, že v minulých letech byl v některých písemných a ústních informacích uveden poměrně velký počet odražených nočních a denních útoků banderovců na obec Huleč Českou, na přilehlé obce nebo na jednotlivé české usedlosti v obcích. Tyto velké počty přepadení nemohu akceptovat — nebylo jich tolik. Domobrana vznikala v obci postupně. Od začátku ji organizovala buňka Blaníku, ale jen někteří členové domobrany byli o organizaci Blaník širěji informováni. Dokonce Hlasatel neměli možnost vidět všichni, ale dostávali z něj dílčí informace.

Počínaje přelomem roku 1942/43 začali příslušníci banderovského hnutí a skupin, které se za ně vydávaly, intenzivněji ohrožovat životy a majetek obyvatel českých obcí. K nám do Hulče České začali přicházet i za bílého dne. Obec byla poměrně rozsáhlá. Kromě hlavní ulice, tzv. Dráhy, po které vedla silnice Dubno - Ostrog, byly české usedlosti kolem bývalého zámku a v Hájku, kde byl chrám a fara. Nebylo proto snadné organizovat obranu. Při prvním přepadení obce byl vykraden dům Rudolfa Hovorky a vážně byly ohrožovány životy obyvatel. Obránci na Dráze, v počtu kolem deseti osob středního věku, včetně vysloužilých vojáků, nezasáhli. Když se ale banda se svým lupem vracela kolem Hájku, narazila na tamní skupinu obránců, složenou z mladíků a ti na ní zahájili palbu.

Nikdo nebyl zraněn, ale zloději pohodili část ukradených věcí. Tento dílčí úspěch povzbudil mládež, která se ujala organizování obrany. Postupně bylo zřízeno pět opěrných bodů: v Zámku, v Hájku a na třech místech Dráhy. Poslední tři opěrné body měly mezi sebou telefonní spojení a pozorovací službu vykonávala i některá hulečská děvčata. Při začátcích měla domobrana zoufale málo zbraní: jednu pistoli zn. Mauser, jednu loveckou pušku, flobertku a asi tři malorážní pistole. Skupina obránců z Dráhy však přesto šla neohroženě bránit rodinu starosty obce Porazíka, která byla přepadena ve svém domě. Porazík byl bývalý rakouský zajatec původem Slovák, který po I. světové válce založil v Hulči České rodinu.

V okamžiku smrtelného nebezpečí svoji čtyřčlennou rodinu poslal na půdu a sám se proti útočníkům v kuchyni statečně bránil. Nakonec byl zastřelen, zřejmě přes okno, ale jeho rodinu obránci svým zásahem zachránili před jistou smrtí. Navíc hlavní strůjce vraždy byl bezpečnostní skupinou I. okrsku Blaníku odhalen a po zásluze potrestán. Náš arsenál se zvětšil o dvě sovětské

pušky a několik krátkých zbraní. Osvědčily se při přepadu, kdy banderovští útočníci na povozech vnikli až do středu obce. Byli přivítáni nejen palbou ale i halasným huráá. Byli tak vyvedeni z míry, že utekli a navíc nám v příkopě zanechali lehký kulomet vymontovaný ze sovětského tanku i s náhradními zásobníky.

Kromě toho zanechali na místě dva koně zapřažené do žebříňáku a třetího, šimla, uvázaného za vozem. Tento šiml se později hodil jako poznávací znamení — při sjednávání schůzky vedení Blaníku s vedením banderovců v Dermáni bylo dohodnuto, že česká delegace pojedje na voze taženým jen jedním koněm a to šimlem. Dobrovolníků v domobraně přibývalo a bylo třeba se postarat, aby také přibývalo zbraní. Získali jsme kulomet Maxim na kolečkách, protiletadlový kulomet Tokarev, desítky pušek a útočných a obranných granátů. Některé zbraně byly koupeny za potraviny od vojáků Wehrmachtu nebo maďarských, ale značnou část jsme vykopali z hromadných hrobů sovětských vojáků v Pokosech.

Ti zde byli v roce 1941 pohřbeni i se svými zbraněmi. Přibýly tedy zbraně i dobrovolníci a šlo nyní o to, abychom dostali alespoň minimální vojenský výcvik, protože do základní vojenské služby v armádě Republiky polské bylo povoláváno Čechů velmi málo. Prvky pořadového výcviku jsme získali v Sokole a v dobrovolných hasičských sborech, ale to zdaleka nestačilo. Naše obec měla štěstí, protože v nejkritičtější době přesídlil do Hulče předválečný důstojník čs. armády ing. Jiří Lízálek, který spolu s manželkou uprchl z Protektorátu po okupaci Československa na Volyň. Přednášel nám o taktice, řídil bojový výcvik jednotlivce, družstva i čety, organizoval cvičné střelby. Vzpomínám, že naše cvičné střelby zpočátku způsobovaly i úprk Ukrajinců zejména z chutorů do lesů. Cvičení byli příslušníci domobrany i z okolních obcí — jako spojka jsem se podílel na svolávání k výcviku. Získané zbraně a Lízálkova vojenská průprava se nám velmi hodily při odražení poměrně velkého organizovaného útoku banderovců na naši obec. Hlídky od večera hlásily, že do Hulče Ukrajinské se k cerkvi z různých stran sjíždějí nějaké povozy. Velitele E. Cilce, který byl na jednání v ústředí Blaníku, zastupoval vedoucí bezpečnostní služby I. okrsku Emil Sahulka.

Ten rozhodl, že půjdeme spolu ověřit zprávy a zjistit situaci. Zalehli jsme na okraji ukrajinské části obce a pozorovali. Oba jsme měli desetiranné automatické pušky sovětské výroby a když se nad ránem proti nám rozjely tryskem povozy, spustili jsme palbu, kterou útočníci opětovali ze všech možných ručních zbraní. Zápalnou střelou byla v Hulči Ukrajinské zapálena stodola a další hospodářské budovy, nám přispěchalo na pomoc několik desítek dobře ozbrojených mužů z Dráhy. Rozpoutal se boj, ale když útočníci narazili na náš rozhodný odpor nejenže se stáhli zpět ale většina z nich raději ujela zpět do svých obcí. Některým útočníkům splašení koně poškodili vozy a proto hned ujet nemohli. Starosta Hulče Ukrajinské prý uvědomil Němce, kteří přijeli na motocyklech s připravenými kulometry ovšem až před polednem.

Těsně před jejich příjezdem zbytek banderovských útočníků odjel i na těchto poškozených vozích směrem k verchovským lesům. Tam se za nimi Němci neodvážili. V následujících dnech nám ukrajinští kamarádi ve škole řekli, že přijde tvrdá odvěta. Nepřišla. Snad ji překazilo známé jednání vedení Blaníku s vedením banderovců v Dermáni. Jako spojka jsem byl ještě před tímto jednáním pověřen odnést na smlouvané místo zapečetěnou obálku a přinést zpět zapečetěnou odpověď. Po prověření hesly jsem byl představen asi 45 letému muži, který hovořil poměrně dobře česky (prý studoval v Československu) a zaslechl jsem, že byl oslovován jako Hrab. Mluvil se mnou kulturně a vlídně a při předávání odpovědi mne požádal, abych pozdravoval Cimburu (E. Cilce) a Brože (J. Lízálka).

Dvakrát jsme v této době zasahovali mimo naši obec. V Lidavě byli zavražděni bezdětní manželé Kocourkovi. Přišli jsme pozdě. V Urvenách, poblíž zámku, kde bydleli Češi, se kolem půlnoci ozvala střelba. Přispěchali jsme tam a střelbou útočníky zahnali.

Akce a události uvádím, jak šly za sebou, ale po tolika letech je již nemohu kalendářně zařadit a možná, že některé méně významné mi již vypadly z paměti. Na poslední akci si ale pamatuji dobře. Těsně před osvobozením Rudou armádou procházeli naši obcí ustupující maďarské jednotky, které se snažily rekvírovat naše koně. Ve snaze koně zachránit jsme je odvedli do obce Zálesí. Zde však je chtěla zabrat skupina banderovců. Jiří Porazík, syn zastřeleného starosty a budoucí tankista, lstí

banderovce odzbrojil a koně jsme tak zachránili. Utrpěli jsme ale daleko větší ztrátu. Záludnou střelbou z rokle byl usmrcen člen naší tříčlenné noční hlídky Antonín Sahulka. Ihned jsme začali pročesávat okolí a stříleli jsme při tom ze všech zbraní, které jsme měli. Najednou se proti nám ozvaly výstřely nejen z lehkých ale i z těžkých zbraní. Němci ani Maďaři to být nemohli. Banderovci těžké zbraně neměli. Pochopili jsme, že to je již Rudá armáda. Zbraně jsme různě poschovávali a vrátili se s koňmi domů. Za nějaký týden jsme nastoupili do československé jednotky v SSSR.

Františkovy Lázně v září 1998